

Põhikooli ajaloo lõpueksam eristus kiri

Sisukord

1. Eksami eesmärgid ja vorm	2
2. Eksami sihtrühm ja oodatavad õpitulemused	2
3. Eksami väljatöötamine ja ülesehitus	6
4. Eksami korraldamine	8
5. Eksami hindamine, korduseksam ja eksamitulemuse vaidlustamine	9
6. Õppematerjalid	11
7. SA Innove koostatud eksami materjalid	11
8. Ülesannete näiteid	11

1. Eksami eesmärgid ja vorm

Alus: haridus- ja teadusministri määrus nr 59 § 7; vastu võetud 17.septembril 2010.

Eksami eesmärgid

Põhikooli lõpueksamiga hinnatakse riiklikus õppekavas või õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist, ajaloo õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutatust ning kooliastme õpitulemuste omandatust eksamiainetes eesmärgiga:

- 1) saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- 2) suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 3) teha otsus põhikooli lõpetamise kohta.

Eksami vorm

Põhikooli ajaloo lõpueksam on kirjalik.

2. Eksami sihtrühm ja oodatavad õpitulemused

Eksami sihtrühm

Alus: haridus- ja teadusministri määrus nr 59 § 8; vastu võetud 17. septembril 2010.

Eksami sihtrühm on põhikoolide lõpetajad, kes on läbinud põhikooli riikliku õppekava.

Põhikooli lõpetaja õpitulemused

Alus: Vabariigi Valitsuse määrus nr 1; vastu võetud 06. jaanuaril 2011

III kooliastme õpitulemused:

- 1) iseloomustab ajaloo põhietappe näidete kaudu;
- 2) mõistab eri ajastute kultuuripanust ning iseloomustab tähtsamaid ajaloosündmusi, isikuid ja kultuurinähtusi;

- 3) võrdleb ajaloosündmusi ja -nähtusi, leiab sarnasusi ja erinevusi, toob esile põhjusi ja tagajärgi, arutleb märksõnade/küsimuste toel, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) teab Eesti ühiskonna arengujärke ja tähtsamaid ajaloosündmusi, seostab kodukoha, Eesti ja Euroopa ajalugu maailma ajalooga ning saab aru, et ajaloosündmusi võib tõlgendada mitmeti;
- 5) töötab mitmesuguste ajalooallikatega, kommenteerib ja hindab neid kriitiliselt;
- 6) otsib, analüüsib ja kasutab ajalooinfot, koostab kava ja mõistekaarti, ajalooreferaati ja lühiuurimust, esitleb seda suuliselt ja kirjalikult ning IKT vahendeid kasutades;
- 7) töötab kaardiga ja koostab lihtsamaid skeeme;
- 8) asetab end minevikus elanud inimese olukorda.

Õppesisu ja õpitulemused teemati:

Lähiajalugu

I. Maailm kahe maailmasõja vahel 1918–1939

Õpitulemused

- 1) näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi;
- 2) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;
- 3) kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul;
- 4) kirjeldab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi;
- 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu*;
- 6) teab, kes olid Jossif Stalin, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Franklin Delano Roosevelt, Konstantin Päts ja Jaan Tõnisson

Õppesisu

Rahvusvaheline olukord, Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, Versailles' süsteem. Rahvasteliidu tegevus ja mõju, sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas.

Maailmamajandus, ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed. Demokraatia ja diktatuuri põhijooned. Demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel, autoritarism Itaalia näitel, totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel.

Eesti Vabariik, Vabadussõda, Asutav Kogu, maareform ja põhiseadus, demokraatliku parlamentarismi aastad, vaikiv ajastu, majandus, kultuur ja eluolu, välispoliitika.

Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel, uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng, aatomiuuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film, kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid. Kultuur ja eluolu paikkonnas 20. sajandi algul.

II. Teine maailmasõda 1939–1945

Õpitulemused

- 1) teab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel;
- 2) teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjused, sõja tulemused ja tagajärjed;
- 3) kirjeldab ajalookaardile tuginedes Teise maailmasõja sõjategevuse kulgu;
- 4) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;
- 5) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist;
- 6) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon;
- 7) seletab mõisteid *MRP*, *holokaust*, *küüditamine*, *baaside leping*, *okupatsioon*, *ÜRO*.

Õppesisu

Rahvusvaheline olukord. Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP. Sõjategevuse üldiseloomustus, sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled. Sõjategevus, rinded: Idarinne, Läänerinne, Vaikse Ookeani ja Põhja-Aafrika piirkond. Holokaust, ÜRO asutamine.

Eesti Teise maailmasõja ajal, baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioon. Teise maailmasõja mõjud paikkonnas.

III. Maailm pärast Teist maailmasõda 1945–2000

Õpitulemused

- 1) teab külma sõja põhijooni ning toob esile selle avaldumist ja vorme, näitab kaardil tähtsamaid külma sõja aegseid kriisikoldeid;
- 2) teab ja näitab muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail;
- 3) kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel;

- 4) kirjeldab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus;
- 5) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed;
- 6) kirjeldab Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti Vabariigi arengut;
- 7) iseloomustab kultuuri ja eluolu muutumist 20. sajandi vältel;
 - 8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *perestroika*, *glasnost*, *külm sõda*, *kriisikolle*, *kollektiviseerimine*, *industrialiseerimine*, *metsavennad*, *plaanimajandus*, *massirepressioon*, *Atlandi Harta*, *Euroopa Liit*, *NATO*, *Balti kett*, *laulev revolutsioon*;
 - 9) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar ja Mart Laar, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

Külm sõda, külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid, kriisid ja sõjad.

Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel. USA ühiskond, sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika. Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng, Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.

Kommunistlikud riigid, kommunistliku süsteemi teke. NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon.

Eesti Nõukogude okupatsiooni all, piiride muutumine, repressioonid, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu.

Kommunistliku süsteemi lagunemine, *perestroika* ja *glasnost*, Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Saksamaa ühinemine.

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine. Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine. Maailm alates 1990. aastaist, üldülevaade, Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine, uued vastasseisud.

Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel. Teaduse ja tehnika areng, aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.

Poliitilised liikumised, kultuur ja eluolu ning ajalooline mälu ja mäluasutused kodukohas.

Õppekava kohustuslikud läbivad teemad, mille lõimumist ajaloo ainega kontrollib ka põhikooli lõpueksamitöö, on:

- Keskkond ja jätkusuutlik areng
- Elukestev õpe ja karjääri planeerimine
- Kodaniku algatus ja ettevõtlikkus
- Kultuuriline identiteet
- Väärtused ja kõlblus

- Tehnoloogia ja innovatsioon

3. Eksami väljatöötamine ja ülesehitus

Eksamitöö väljatöötamine

Eksamiks vajalikud materjalid koostab välja SA Innove juures töötav ajaloo lõpueksamit ettevalmistav komisjon. Kõiki eksamil kasutatavaid ülesandeid eeltestitakse. Komisjon koostab nendest eksamitöö ja töötab välja hindamisjuhendi.

Üldnõuded eksamitööle

- Kõikide ajaloo ainekavas esitatud õpitulemuste omandatust ei kontrollita eksamiga igal aastal.
- Eksamitöö koostamisel lähtutakse ainekava õpitulemustest, mis ühtlasi mõõdavad õppe- ja kasvatusesmärkide saavutatust ja üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist.
- Eksamitöö sisaldab erineva raskusastmega ülesandeid, st eksamitöö mahust 20% moodustavad äratundmistasandi, 30% reprodutseerimistasandi ja 50% rakendustasandi ülesanded.

Eksamitöö ülesehitus

Põhikooli ajaloo eksam on kirjalik, koosneb arutlusest – 15 punkti ja erinevatest ülesannetest (allikaanalüüs; kaardi tundmine; teemakohaste faktide, isikute ja mõistete tundmine; perioodile/teemaleiseloosulike joonte, sündmuste tundmine; iseloostamine, võrdlemine, seoste loomine, hinnangu andmine) – 60 punkti. Kokku 75 punkti. (Tabel. 1)

Küsimused ja ülesanded hõlmavad järgmisi tasandeid:

- 1) teadmised (mõisted, faktid, seaduspärasuste tundmine);

- 2) mõistmine/arusaamine (kirjeldamine, seletamine, ümbersõnastamine);
- 3) teadmiste rakendamine (kasutamine uues situatsioonis, prognoosimine);
- 4) analüüs ja süntees (seoste näitamine, võrdlemine, rühmitamine, eristamine, faktide ja seaduspärasuste ühendamine);
- 5) hinnangu andmine (järelduste, otsustuste tegemine).

Eksamitöö koostamisel lähtutakse põhimõttest, et ca 50% saadavatest punktidest kajastaksid teadmiste ja mõistmise tasandil omandatud ja ca 50% punktidest teadmiste rakendamise, analüüsi, sünteesi ning hinnangu andmise tasandil omandatud.

Tabel. 1. Eksami ülesehitus

VALDKOND	Punktid	Osakaal (%)
I. Arutlus	15	20
Eesti ajalugu	30	40
II. Eesti 1918-1944		
III. Eesti 1944-1991		
IV. Eesti Vabariik 1991-2004		
XX sajandi ajalugu	30	40
V. Maailm kahe maailmasõja vahel		
VI. Teine maailmasõda 1939-45		
VII. Külma sõda. NSVL ja idabloki lagunemine		
VIII. Kultuur XX sajandil. Eluolu XX sajandi II poolel		
KOKKU	75	100

Eksamitöö vormistamine

Eksamitöö kirjutatakse sinise või musta tindi või pastaga. Vastused kirjutatakse loetavalt ja üheselt

mõistetavalt selleks ettenähtud kohtadele. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega kasutada korrektorit. Vale vastus tõmmatakse maha ja õige vastus kirjutatakse uuesti.

4. Eksami korraldamine

Alus: haridus- ja teadusministri määrus nr 59; vastu võetud 17. september 2010.

Eksamikomisjon

Eksami korraldab kooliksamikomisjon SA Innove välja töötatud eksami korraldusjuhendi põhjal. Eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline. Kui põhikooli lõpueksamit sooritab korraga enam kui 60 eksaminandi, on lõpueksamikomisjonis vähemalt üks liige iga 20 eksaminandi kohta.

Eksami aeg

- Eksami toimumise kuupäeva kinnitab haridus- ja teadusminister vastava määrusega. Eksami ametlik algus on kell 10.00.

- Eksam kestab 150 minutit.
- Eksami aega hakatakse arvestama hetkest, kui kõik õpilased on saanud kätte eksamitöö ning eksamikomisjoni esimees annab märku töö alustamiseks.
- Eksamiks ette nähtud aega ei tohi ületada. Eksamil ei ole vaheaegu.
- Õpilane saab kätte kogu eksamitöö ning planeerib ise ülesannete lahendamise aja ning järjekorra.

Abivahendid

Eksamil on lubatud kasutada *Ajaloo atlas põhikoolile. Regio 2000*.

Erivajadused

Kui õpilase erivajadusest tulenevalt on vaja kohaldada eksamineerimiseks haridus- ja teadusministri määrus nr 59 § 16 lõigetes 1¹ ja 1² nimetatata eritingimust, kooskõlastab kool vajaliku eritingimuse eksameid korraldava asutusega.

Eksamilt kõrvaldamine

Õpilane, kes kasutab eksamil ebaausaid võtteid või lubamatuid abivahendeid, kõrvaldatakse eksamilt ning tema eksamitööd ei hinnata. Hindamisprotokolli tehakse sellekohane märge

5. Eksami hindamine, korduseksam ja eksamitulemuse vaidlustamine

Alus: haridus- ja teadusministri määrus nr 59 § 17; vastu võetud 17 septembril 2010.

Hindamise korraldus

Eksamitööd hindab kooli eksamikomisjon SA Innoves välja töötatud hindamisjuhendi alusel.

Eksamikomisjoni otsus muuta hindamisjuhendit kantakse **koos põhjendustega** hindamisprotokolli.

Kui kooli eksamitöid hindab rohkem kui üks õpetaja, peaks eksamikomisjoni tööjaotus põhinema ülesandeti hindamisel. Sellega väheneb hindamise subjektiivsus ning kooli piires on eksamitulemused võrreldavad.

Eksami tulemused protokollitakse asjaomase vormi kohaselt.

Eksami sooritamine

Õpilane on eksami sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete peale kokku vähemalt 50

% punktidest. Lõpueksamihinde saab õpilane viiepallisüsteemis.

Ajaloo lõpueksami hindepäärid on järgmised:

68 – 75 punkti – (90 – 100 %) – hinne 5
57 – 67 punkti – (75 – 89 %) – hinne 4
38 – 56 punkti – (50 – 74 %) – hinne 3
15 – 37 punkti – (20 – 49 %) – hinne 2
0 – 14 punkti – (0 – 19 %) – hinne 1

Korduseksam

Põhikoolilõpetaja, kes lõpueksami ajal haigestub või ei saa sellel osaleda muul kooli direktori poolt mõjuvaks loetud põhjusel (näiteks osalemine rahvusvahelistel võistlustel, konkurssidel ja olümpiaadidel) või kelle ühtse põhikooli lõpueksami või koolieksami hinne oli «nõrk» või «puudulik», sooritab korduseksami koolieksamina.

Korduseksam sooritatakse kooli direktori poolt määratud ajal, hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

Eksamitulemuse vaidlustamine

Alus: Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 33; vastu võetud 09.06.2010.

Ühtse põhikooli lõpueksami tulemuste peale võib esitada vaide Haridus- ja Teadusministeeriumile. Vaie tuleb esitada viie tööpäeva jooksul kooli lõputunnistus kättesaadavaks tegemise päevast arvates. Esitatud vaiete läbivaatamiseks moodustab haridus- ja teadusminister apellatsioonikomisjoni

6. Õppematerjalid

Soovitame põhikooli ajaloo lõpueksamiks valmistumisel, kasutada järgmisi õppematerjale, mis on kantud Eesti Hariduse Infosüsteemi.

<https://enda.ehis.ee/avalik/avalik/opikud/OpikudOtsi.faces>

7. SA Innove koostatud eksami materjalid

<http://innove.ee/et/yldharidus/pohikooli-lopueksamid>

8. Ülesannete näiteid

Toodud ülesannete näited ei kata eksamil nõutavaid valdkondi ja õpilaste teadmisi ning oskusi samas vahekorras nagu eksamitöös.

I. Selektiivse vastusega ülesannete puhul ei pea õppija ise midagi kirjutama, vaid valib etteantud variantide hulgast sobiva vastuse. Selle rühma kõige tuntumaks ja enamkasutatavaks ülesandetüübiks on valikvastustega küsimused, kus tuleb tavaliselt 3-5 vastusevariandi hulgast leida üks õige. Aga siia rühma kuuluvad ka õige/vale/vastus puudub-, sobitamis-, järjestamis- ja sorteerimisülesanded.

1. Vasta küsimustele teksti ja oma teadmiste põhjal. (5 p)

Nimetatakse mõningaid peamisi demokraatliku elustiili tunnusoone. Need oleksid:

- 1) diskussioonivõimalus, üksteise seisukohtade arvestamine ning kompromissivalmidus;*
- 2) seaduslikult tegutseva opositsiooni olemasolu;*
- 3) erinevate väärtushinnangute ja seisukohtade aktsepteerimine;*
- 4) ühe partei või ideoloogia domineerimise võimaluse puudumine; 5) peamiste inimõiguste tunnustamine; 6) vabadus avaldada oma arvamust.*

Tagasisaade minevikku – erinevad vaatenurgad. Ajalooõpetaja käsiraamat. 2000. Lk 16.

1.1. Võrdle tekstile tuginedes demokraatiat ja diktatuuri, too välja kolm erinevust. (3 p)

	Demokraatia	Diktatuur
1.		
2.		
3.		

1.2. Missugused ideelis-poliitilised voolud esindavad demokraatlikku, missugused diktatuurset mõtlemist? Paiguta kõik voolud õigele reale. (2 p)

Liberalism, sotsiaaldemokraatia, fašism, konservatism,
natsionaalsotsialism, kommunism. Demokraatia:

Diktatuur:

2. Ülemaailmne majanduskriis. (5 p)

Kes on fotol kujutatud USA president, kelle poliitika tõi USA ülemaailmsest majanduskriisist välja? (1 p)

<http://blogs.clarionledger.com>

2.1. Kuidas nimetati tema poolt algatatud tegevuskava majanduskriisi ületamiseks USA-s? (1 p)

2.2. Tähista tabelis ristiga (X) kas väide iseloomustab elu USA-s 1920. või 1930. aastatel. (kõik õiged 3 p, 3-4 õiget 2 p, 1-2 õiget 1 p)

1920. aastad	Iseloomulik joon	1930. aastad
	Riik hakkas hoolitsema abivajajate eest, makstes töötutele abiraha ja vanuritele pensioni.	
	Kehtestati kontroll panganduse üle.	
	Tehastes hakati laialdaselt kasutama konveiereid.	
	Põllumeestele tehti ettepanek vähendada tootmist ning riik maksis vähendamise eest hüvitist.	
	Raha laenati nii kaupade ostmiseks kui ka äri alustamiseks.	

3.Diktatuurid Euroopas.

<http://trash-candance.blogspot.com/2009/05/soviet-story.html>

3.1. Kes on pildidel kujutatud isikud? Mis riike nad juhtisid? (õige isik ja riik koos annavad punkti)

Vasakpoolne pilt:

Isik:

Riik:

Parempoolne pilt:

Isik:

Riik:

3.2.Võrdle, kas 1920. ja 1938. aastal valitses tabelis toodud riikides demokraatia või diktatuur.

Märgi iga riigi juurde vastavatesse lahtritesse rist (X). Kasuta atlasest kaarte 90 ja 91 (lk 82). (6 -7 õiget 3 p, 4-5 õiget 2 p, 3 õiget 1 p)

1920. aasta		Riik	1938. aasta	
demokraatia	diktatuur (autoritaarne või totalitaarne)		demokraatia	diktatuur (autoritaarne või totalitaarne)
		Saksamaa		
		Ungari		
		Austria		
		Tšehhoslovakkia		
		Poola		
		Soome		
		Nõukogude Venemaa/ Nõukogude Liit		

3.3. Mis riikides oli kogu vaadeldava aja demokraatia? Nimeta kaks riiki. (1 p)

a)

3.4. Mis riikides oli kogu vaadeldava aja diktatuur? Nimeta kaks riiki. (1 p)

a)

4. Missugust perioodi iseloomustavad esitatud tunnused? Märki iga tunnuse juurde vastavasse

lahtrisse rist (X). (6-7 õiget 3 p, 4-5 õiget 2 p, 3 õiget 1 p)

1920–1934	tunnus	1934–1940
	Tegutses palju poliitilisi erakondi, mis moodustasid koalitsioonivalitsusi.	
	Ajakirjandus oli vaba, puudus tsensuur.	
	Riigikogu ei käinud koos, riigielu korraldati riigivanema dekreetidega.	
	Loodi presidendi ametikoht.	
	Sagedased valitsusevahetused, vastuolud koalitsioonipartnerite vahel.	
	Eesti kuulutab end neutraalseks.	
	Eesti võetakse Rahvasteliidu liikmeks.	

5. Kumb perioodidest oli demokraatlik, kumb autoritaarne? Kirjuta ajavahemik. (1 p)

Demokraatlik: _____

Autoritaarne: _____

5.1. Leia loetelust kaks asjaolu, mis viisid Eesti vaikivasse ajastusse. Kirjuta vastused väidete alla. (2 p)

Asundustalude rajamine

Kultuuraautonoomia vastuvõtmine

Ülemaailmse majanduskriisi mõju

Kommunistide mässukatse 1. detsembril

Vabadussõdalaste (vapside) tegevus

a) _____

b) _____

6. Kas väide on õige (Õ) või väär (V). (4-5 õiget 2 p, 2-3 õiget 1 p)

	Haridustaseme tõstmiseks kehtestati 6-klassiline koolikohustus, laiendati koolivõrku ja ehitati hulk moodsaid koolimaju.
	Tallinna Tehnikaülikool sai oluliseks teaduskeskuseks Tartu Ülikooli kõrval.
	Teatrielu keskuseks kujunes Tartu, kus asus kolm kutselist teatrit: Vanemuine, Estonia ja Endla.
	Legendaarne oli maadleja Kristjan Palusalu, kes võitis Moskva olümpiamängudel kolm kuldmedalit.
	Eestis tegutses kaks kunstikooli: Kõrgem Kunstikool Pallas Tartus ja Riigi Kõrgem Kunstikool Tallinnas.

7. Vasta küsimustele allika ja oma teadmiste põhjal. (4 p)

Arnold Rüütli meenutused.

„.... Suveräänsusdeklaratsioon kui tähis iseseisvuse taastamisel tunnistas kõrgeimaks riigivõimu kandjaks ja teostajaks eesti rahva. Ülemnõukogu otsusega juunist 1988 oli juba taastatud ka rahvussümboolika ning detsembris 1988 sai eesti keel riigikeele staatuse. Oma valmisolekut võtta vastutus kõrgema riigivõimu kandjana oli rahvas demonstreerinud koondumisel Rahvarindesse juba 1988. aasta suvel.” *Riikliku iseseisvuse taastamine parlamentaarsel teel aastatel 1990–1992. Rahvusvaheline ajalookonverents 21.–22. august 2008. Ettekannete kogumik. Koostaja A. Veetõusme. 2009. Lk 96.*

7.1 Milline on suveräänsusdeklaratsiooni tähtsus Eesti ajaloos? (1 p)

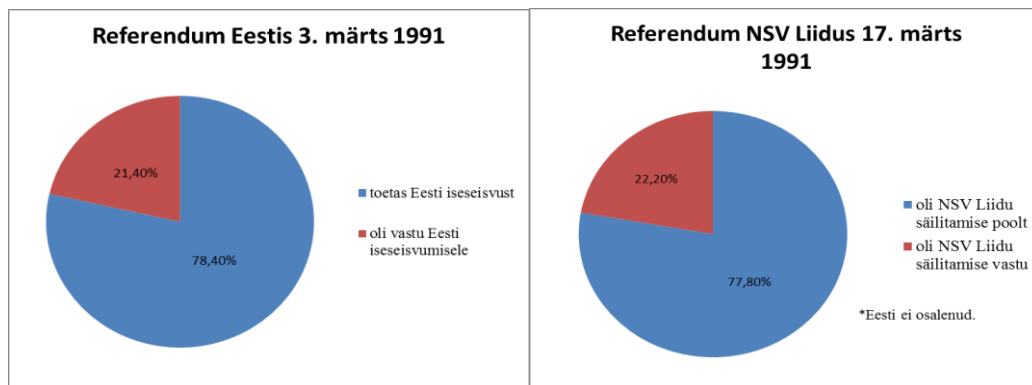
7.2 Nimeta veel üks otsus, mis võeti vastu 1988. aastal. (1 p)

7.3 Mis liikumine algatati 1988. aasta aprillis? Too üks näide selle organisatsiooni tegevusest. (2 p)

Organisatsioon:

Tegevuse näide:

8. Vasta küsimustele diagrammide ja oma teadmiste põhjal. (4 p)

8.1 Seleta mõiste *referendum*. (1 p)

8.2 Mida taheti NSV Liidus referendumiga abil teada saada? (1 p)

8.3 Selgita diagrammidele toetudes, milles erinesid referendumite tulemused. Vastamisel kasuta protsente. (1 p)

II. Produktiivse vastusega ülesanded võivad olla väga erinevad, sest siia rühma kuuluvad nii sellised ülesanded, kus õppija peab kirjutama ühe või paar sõna (nt lühivastusega ülesanne, lünkülesanne, lausete lõpetamine, skeemide või tabelite täiendamine, tekstide või piltide pealkirjastamine), lahendama matemaatikaülesande ja kirjutama pikema teksti kui ka suulised ettekanded.

1. Iseloomusta totalitaarset riiki. (5 p)

1.1. Valitsemine. (2 p)

a) _____

b) _____

1.2 Majandus. (1 p)

1.3 Ajakirjandus. (2 p)

a) _____

b) _____

2.Sotsiaalne turumajandus. (5 p)

2.1. Nimeta kaks turumajanduse tunnust. (2 p)

a) _____

b) _____

2.2. Millised olid sotsiaalse turumajanduse rakendamise tagajärjed Saksa Liitvabariigis? (2 p)

a) _____

b) _____

2.3. Seleta mõiste *heaoluühiskond*. (1 p)

Majanduslik lõimumine. (2 p)

3.1. Mis oli Euroopa Liidu asutamise eesmärk? (1 p)

3.2. Millal ühines Eesti Euroopa Liiduga? Kirjuta aasta. (1 p)

4.Töö pildiga. Vasta küsimustele pildi ja oma teadmiste põhjal. (3 p)

<http://sf.funcheap.com/mlk-day-march-parade-soma/>

4.1. Mis riigi poliitik oli Martin Luther King? (1 p)

4.2. Mis oli Martin Luther Kingi tegevuse eesmärk? (1 p)

4.3. Milline oli Martin Luther Kingi tegevuse mõju? (1 p)

5.Kirjuta daatumi järele rahvusvahelise organisatsiooni nimetus, millega Eesti Vabariik sel aastal ühines. Lisa selle organisatsiooni tegevusvaldkond. 4 p

1991. aastal:

Tegevusvaldkond:

2004. aastal:

Tegevusvaldkond:

6. Alljärgnevas tabelis on toodud teaduse ja tehnika saavutused. Kirjuta iga saavutuse juurde üks positiivne ja üks negatiivne mõju. (6 p)

Positiivne mõju	Saavutus	Negatiivne mõju
	kosmose vallutamine inimese poolt	
	tuumaenergia kasutuselevõtt	
	Interneti leiutamine	

7. Mis ohustab maailma? (3 p)

7.1. Mis on terrorismi põhjuseks? (1 p)

7.2. Nimeta lisaks terrorismile üks globaalprobleem ja iseloomusta selle olemust.
(2 p)

Globaalprobleem:

Olemus:
